

Sophia Kalkau (født 1960)

Penche-toi! Penche-toi!
(bøj dig fremover! bøj dig fremover!)

I billedhugger Niels Hansen Jacobsens forhenværende atelier, den røde Malerisal på Vejen Kunstmuseum er der kommet nulevende gæster – en stribe på seks fotos af Sophia Kalkau. De er midlertidig på besøg som markering af, at hendes monument, "Lenticula" sidt i juni 2011 blev indviet i Skibelund Krat – mere om det nedenfor.

Fotoserien "Penche toi! Penche toi!" fra 2009 akkompagneres i salen af oplæsning på fransk ved Ursula Andkjær Olsen af Maurice Maeterlincks "Pelleas et Melisande". Hun kan høres i de høretelefoner, der ligger fremme til fri afbenyttelse. Den danske oversættelse af teksten ligger her på hjemmesiden som pdf under omtalen af Kalkaus ophængning.

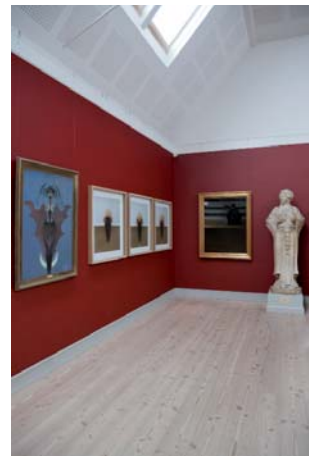

Foto Sophia Kalkau ©

Sophia Kalkaus fotoserie er inviteret på besøg til en dialog med Jens Lunds 1898-malerier kaldet "Dagens Blomst" og "Nattens Blomst" begge er de bygget op over en stiliseret kvindekrop med vægt på en høj grad af symmetri – der dog viser sig at have afgørende afvigelser. På en beslægtet måde arbejder Sophia Kalkau med kvindekroppen, sin egen, men så stærkt sammenbuktet, at den næsten snarere giver associationer til næser og små sære hoveder. Kvindekroppen optræder på en måde, som den aldrig tidligere har været vist i kunstens historie. Her hersker også en tilsyneladende symmetri, der dog viser sig også at have afgørende afvigelser – med 111 års mellemrum taler de to kunstneres værker med hinanden og giver beskueren stof til eftertanke.

Jens Lund
"Dagens Blomst" og
"Nattens Blomst"

Ved ophængningen skete der det, at der opstod et stærkt møde mellem den vandrette plade i Kalkaus fotos og bagerbutikkens disk i Wilhelm Hammershøis 1888-maleri, der hænger for enden af Malerisalen – atter taler værker tilfældigvis sammen på tværs af et stort tidsspand.

Præsentationsudstilling 2010-2011

Som led i Statens Kunstfonds projekt "Kunst langs Hærvejen" viste Vejen Kunstmuseum i perioden fra den 20. november 2010 til den 27. februar 2011 i den grønne Skibelunds sal en præsentation af Sophia Kalkaus bidrag: Lenticula, der blev endelig afsluttet med indvielsen den 25. juni 2011 i Skibelund Krat – kun få kilometer sydvest for Vejen. Udstillingen var bygget op om kunstnerens fotos fra Skibelund Krat samt fra Poulsbro ved Hærvejsruten, hvor der indledningsvis var tanker om placering af Lenticula. Med tak til kunstneren får disse store fotos fra sommeren 2011 blivende plads på Hotel Skibelund Krat, så de kan give en ekstra dimension til beretningen om det nye kunstværk i det historiske anlæg i Skibelund Krat. På sigt, når Museumspladsen totalomlægges i løbet af 2012 opstilles Kalkaus skulptur Drabant som "vejviser" til Krattet. Skulpturen stod midt i præsentationen i Skibelunds salen og har nu plads i Skulptursalen frem til den kommer ud på Museumspladsen.

Indvielse i Skibelund Krat

Lørdag den 25. juni indviedes Sophia Kalkaus værk "Lenticula" i Skibelund Krat – et helt underspillet vandret element mellem alle de lodrette historiske monumenter. Her er landet et værk, der knytter Krattet an til en helt anden fortælling – den om pilgrimsvandring fra Viborg til Santiago de Compostela.

Sophia Kalkaus bidrag til Kunst langs Hærvejen består af to let hvælvede, cirkulære, 170 cm brede skiver af hård, sort diabas. Hos stenhuggeren stod de klar som det første af projektets værker, men opgaven med at få fundet den rette beliggenhed, vinterfrost og indhentning af tilladelser har medført, at indvielsen af Lenticula afrundede Kunst langs Hærvejen.

Opgaven blev tilbage i 2008 givet under udvalgsformand Erik Steffensen, og det blev den nuværende formand, billedhuggeren Søren Jensen, der talte ved indvielsen. Sophia Kalkau fortalte selv om processen og formand for Skibelundforeningen, Helge Petersen, afrundede talerrækken. Derefter fortsatte arrangementet på Vejen Kunstmuseum.

LENTICULA

Det har været Sophia Kalkaus ønske at få "Lenticula" placeret i det historiske anlæg Skibelund Krat på bakkedraget ned mod Kongeåen. Fredningsnævnet har givet tilladelse til at de lægges i skovbunden i den fjerne ende af anlægget mellem de store bøgestammer nogle meter inde fra hovedstien mellem Magnusstenen og Genforeningsstenen.

En tidlig søndag morgen først på året 2010 var Sophia Kalkau en tur i Krattet. Glad beskrev hun sin oplevelse af stedet:

Jeg faldt pladask for det gådefulde og smukke sted mellem de 17 høje træer - den imaginære kreds.

Der findes tre (fire) kredse i krattet, tre cirkler - og så den imaginære.

Den første kreds: 13 store oprejste mindsten omkring amfiteateret

Den anden: markstenene, kredsen om Magnusstenen

Den tredje: den imaginære (ligger mellem den anden og den fjerde)

Den fjerde: den der afslutter mindeparken, cirkelhøjen med den store Genforeningssten.

Tror det kunne være umådeligt smukt, poetisk og betagende gådefuldt med værket Lenticula placeret mellem de 17 høje træ, liggende i skovbunden - to sorte, store, mørke drømmeskiver i en imaginær kreds - linser til at se dybt ind og langt ud i universet.

Skibelund Krat er et meget smukt, æggende sovende sted.

Dette magiske sted på Hærvejen passerer både vandre- og på cykelruten – og det kan nemt nås i bil. I perioden 1865-1920 mødtes her lige nord for Kongeåen tusindvis af mennesker i stille protest angående grænsesagen. De håndgribelige spor er en samling monumenter af national betydning med "Magnusstenen" af Niels Skovgaard og Niels Hansen Jacobsens "Modersmålet" som de absolutte hovedværker. De blev afsløret i 1898 og 1903. Med Sophia Kalkaus bidrag tilføres anlægget over 100 år senere et nutidigt værk af tilsvarende høj kunstnerisk kvalitet. Takket være Kunst langs Hærvejen bliver der et bånd, der med "Lenticula" knytter Skibelund Krat til strækningen nordover til Viborg og sydover til grænsen - og i princippet hele vejen ad pilgrimsruten til Santiago de Compostela i Spanien!

Foto Sophia Kalkau ©

Foto Sophia Kalkau ©

Foto Sophia Kalkau ©

Drabant

For at etablere en direkte forbindelse mellem "Lenticula" i Skibelund Krat og Vejen Kunstmuseum har Sophia Kalkau i projektet indlagt en diabas udgave af et af hendes hovedværker, skulpturen "Skåret Ellipsoide". Den har fået navnet "Drabant" og får blivende plads i anlægget ved museet. Med placeringen på Museumspladsen kommer skulpturen i hendes egen formulering til at fungere som en drabant – en væbner, der viser vej til "Lenticula" i Krattet.

Drabanten får midlertidig plads midt i Skulptursalen, hvor den med sin enkle, mørke form står i stærk kontrast til Hansen Jacobsens figurative, hvide skulpturer. Sammen viser de to meget forskellige faser i dansk billedhuggerhistorie. I forlængelse af fondstilsagn om støtte til renovering af Museumspladsen vil "Drabant" blive stående lidt endnu til den kan sættes ud i det nye anlæg.

Vejvisere mellem museet og døgntilgængelige kunstværker

Som "Skåret Ellipsoide" viser vej til "Lenticula" er der med Kunst langs Hærvejen opstået endnu et par henvisninger mellem museet og andre af projektets værker. Ursula Munch-Petersen "Hærvejs-relief", der er opsat ved kirken i Bække, fungerer som drabant for både hendes værker i samlingen på Vejen Kunstmuseum og hendes store relief på Vejen Gymnasium - kun en kort afstikker fra Nørre-Søndergade, der er Hærvejens rute gennem Vejen. Samme effekt opstår, når Hærvejsvandrere fra nord passerer Bente Skjøttgaards 10 tons relief "SPOR" ved den fredede Hærvejseng ved rastepladsen nord for Bække ad Vejle-Ribe Landevej og senere kan møde nogle af hendes værker på Vejen Kunstmuseum.

Med tak til Statens Kunstfonds udvalg for kunst i det offentlige rum viser Sophia Kalkaus skulpturer samt Ursula Munch-Petersens og Bente Skjøttgaards relieffer, at udvalget, som også Kunstrådet, på bedste vis opfylder målet om at få kunsten bragt ud i hele landet.

Foto Sophia Kalkau ©